

RDA:n soveltamisprofiili nuottijulkaisuille ja musiikkiäänitteille

Tapani Moisio
Kansalliskirjasto

Uudistuneen RDA:n koulutukset, syksy 2023

Esityksen agenda

- Musiikin RDA-soveltamisprofiilin esittely
- Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

RDA:n soveltamisprofiili musiikkiaineistolle

RDA-soveltamisprofiili

- *Sovelluksessa käytetyn metatiedon määrittäminen. Määrittäminen voi koskea entiteettejä, elementtejä, käytettäviä sanaston merkintäjärjestelmiä sekä elementtien pakollisuutta ja toistettavuutta.*
- Uudistunut, entistä kansainvälisempi RDA edellyttää, että kuvailevat toimijat tekevät soveltamiseen liittyviä ratkaisuja entistä enemmän itse
  - RDA-elementtejä noin 3000 kpl
  - RDA ei enää määritä ydinelementtejä
- Vaihtoehtoinen tapa hahmottaa tietyn aineistotyypin kuvailussa käytettäviä elementtejä
  - Täydentää linjausten, kuvailijan harkinnan ja tiedon saatavuuden mukaan tehtäviä valintoja elementtien valitsemisessa
- [Suomalaiset RDA-soveltamisprofiilit](#) sijaitsevat Tiedonkuvailun asiantuntijapalveluiden asiakaswikin RDA-tilassa

RDA:n soveltamisprofiili musiikkiaineistolle

Musiikin soveltamisprofiilin sisältö

- Pakolliset elementit ja muut sovellusohjeiden mukaiset elementit, jotka soveltuvat musiikinkuvailuun
  - Ei elementtejä, jotka ovat pakollisia vain, jos formaatti mahdollistaa merkitsemisen, mutta MARC 21 ei mahdollista
- Elementin käytön vähimmäis- ja enimmäismäärät
  - Pakollisuus (ml. tieto pakollisuuden ehdollisuus)
  - Toistettavuus
- Elementin ensisijainen merkitsemistapa
  - Rakenteistamaton kuvailu, rakenteistettu kuvailu, tunniste, IRI
- Rakenteistetun kuvailun tai tunnisteen lähteenä käytettävä sanasto
- Rakenteistetussa kuvailussa käytettävä merkitsemisstandardi tai -ohje
- Jäljentämisohteet (normalisoitu tai perus)
- Elementin paikka MARC 21:n bibliografisissa tiedoissa
  - Myöhemmin myös auktoriteettitiedoissa

RDA:n soveltamisprofiili musiikkiaineistolle

- Näyte soveltamisprofiilin alusta

RDA:n soveltamisprofiili nuottijulkaisuille ja musiikkiäänitteille

21.9.2023

RDA-elementti	Tarkentava selitys	Kuvailtavana oleva entiteetti (määrittelyjoukko)	Entiteetti, johon suhdetelementti viittaa (arvojoukko)	Pakollisuus S = suppealla tasolla L = suppealla ja laajalla tasolla	Pakollisuuden ehdollisuus	Toistettavuus Kyllä / Ei	Ensisijainen merkintämenetelmä	Jäljentämissuosituks P = perus N = normalisoitu	Käytettävä sanasto	Käytettävä merkintästandardi tai -ohje	MARC 21 BIB-tietue
teoksen ajankohta	Sävellysaika	Teos	Ajanjakso	L		Kyllä	Rakenteistettu kuvailu			ISO 8601	046, 388
teoksen säveltäjä (henkilö)		Teos	Henkilö	S	Koskee yleensä päävastuullista tekijää.	Kyllä	Rakenteistettu kuvailu				100, 700
teoksen säveltäjä (yhteisö)		Teos	Yhteisö	S	Koskee yleensä päävastuullista tekijää.	Kyllä	Rakenteistettu kuvailu				110, 710
teoksen ensisijainen nimeke	"Yhtenäistetty nimeke"	Teos	Nomen	S		Ei	Rakenteistamaton kuvailu	N			130\$a, 240\$a, 243\$a, 700\$t,
osan numerointi		Teos				Ei					130\$n, 240\$n, 243\$n, 245\$n,
teokseen liittyvä paikka	Paikka, johon teos identifioituu	Teos	Paikka			Kyllä			YSO-paikat		370
teoksen alkuperään liittyvä paikka		Teos	Paikka	L		Kyllä	Rakenteistettu kuvailu		YSO-paikat		370

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Entisistä suhteen määritteistä suhde-elementeiksi

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemisstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>teoksen säveltäjä (henkilö)</u>	Teos	Henkilö	S	Koskee yleensä päävastuullista tekijää.			100, 700
<u>teoksen säveltäjä (yhteisö)</u>	Teos	Yhteisö	S	Koskee yleensä päävastuullista tekijää.			110, 710
<u>sovittaja (henkilö)</u>	Ekspressio	Henkilö	S				7000/1
<u>sovittaja (suku)</u>	Ekspressio	Suku	S				7003

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Entisistä suhteen määritteistä suhde-elementeiksi

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemisstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>esittäjä (henkilö)</u>	Ekspressio	Henkilö	L	Pääesittäjän osalta. Jos useampi, ainakin ensimmäinen merkitään. Muut, kun ne katsotaan tärkeiksi.			7000/1, 511
<u>esittäjä (suku)</u>	Ekspressio	Suku	L	Pääesittäjän osalta. Jos useampi, ainakin ensimmäinen merkitään. Muut, kun ne katsotaan tärkeiksi.			7003, 511

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Entisistä suhteen määritteistä suhde-elementeiksi

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemisstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>sovittaja (yhteisö)</u>	Ekspressio	Yhteisö	S				710
<u>esittäjä (yhteisö)</u>	Ekspressio	Yhteisö	L	Pääesittäjän osalta. Jos useampi, ainakin ensimmäinen merkitään. Muut, kun ne katsotaan tärkeiksi.			710, 511

Poimintoja musiikkiaineiston soveltamisprofiilista

Suhteen määritteistä suhde-elementeiksi: esimerkkejä

- Ennen: suhteen määritteet *säveltäjä, sovittaja, esittäjä*

➤ Jatkossa: toimijaentiteettikohtaiset elementit

teoksen säveltäjä (henkilö)

sovittaja (henkilö)

esittäjä (henkilö)

teoksen säveltäjä (yhteisö)

sovittaja (yhteisö)

esittäjä (yhteisö)

100 1# #a Salonen, Esa-Pekka, #d 1958- #e *säveltäjä*.

700 1# #a Rantala, Iiro, #d 1970- #e *sovittaja*.

710 2# #a Helsingin kaupunginorkesteri, #e *esittäjä*.

- Ennen: suhde aineistosta toimijaan merkittiin toimijan tunnisteella tai auktorisoidulla hakutiedolla

➤ Jatkossa: voidaan käyttää mitä tahansa merkitsemistapaa (rakenteistamaton kuvailu, rakenteistettu kuvailu, **tunniste, IRI**)

511 0# #a *Irmeli Mäkelä (lauluääni)*.

700 1# #a Mäkelä, Irmeli, #d 1942- #e *esittäjä*. #0 (FIN11)000142661 #1

<https://isni.org/isni/0000000372561942>

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Aiemmista attribuuteista suhde-elementeiksi

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemisstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>tallennusajankohta</u>	Ekspressio	Ajanjakso	L				033 *0, 518 \$d
<u>tallennuspaikka</u>	Ekspressio	Paikka	L				518 \$p

- Tallennusajankohta ja -paikka voidaan merkitä vain yksittäisen ekspression kuvailussa

033 00 #a 200511—

388 1# #a 2000-luku (vuosikymmen) #2 yso/fin

518 ## #o Äänitys: #d marraskuu 2005, #p Lempäälä, Studio Dreamhouse.

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Edustavan ekspression elementtejä

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemissstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>edustavan ekspression musiikin esityskokoonpano</u>	Teos		L	Aggregoivan teoksen kuvailussa	SEKO		3822* , 3823* , 500
<u>edustavan ekspression tallennusajankohta</u>	Teos	Ajanjakso	L	Aggregoivan teoksen kuvailussa			387 \$d
<u>edustavan ekspression kesto</u>	Teos		L	Aggregoivan teoksen kuvailussa		SL, Yksiköiden lyhenteet -ohje	387 \$f
<u>edustavan ekspression tallennuspaikka</u>	Teos	Paikka	L	Aggregoivan teoksen kuvailussa			387 \$i

Poimintoja musiikkiaineiston soveltamisprofiilista

Edustavan ekspression elementtejä: esimerkkejä

- Ennen: teosten ja ekspressioiden koosteelle voitiin merkitä siihen sisältyvien teosten ja ekspressioiden elementtejä

382 01 #b viulu #n 1 #a orkesteri #e 1 #r 1 #t 1 #2 seko

518 ## #o Äänitys: #d 27.11.1997, #p Helsinki, Uspenskin katedraali.

- Jatkossa: aggregoivalle teokselle voidaan merkitä aggregoiduille yksittäisekspressioille kuuluvia tietoja edustavan ekspression elementteinä

382 21 #b viulu #n 1 #a orkesteri #e 1 #r 1 #t 1 #2 seko

387 ## #d 27.11.1997

387 ## #i Helsinki, Uspenskin katedraali

Poimintoja musiikkiaineiston pakollisista elementeistä

Muita pakollisia musiikkiaineistolle tyypillisiä elementtejä

RDA-elementti	Kuvailtava entiteetti	Viitattava entiteetti	Pakollisuus	Pakollisuuden ehdollisuus	Sanasto	Merkitsemisstandardi tai -ohje	MARC 21
<u>kesto</u>	Ekspressio		L			SL, Yksiköiden lyhenteet -ohje	300 \$a, 306 , 505
<u>nuottiaineiston muoto</u>	Ekspressio		L		MTS		348 \$a
<u>nuottikirjoituksen tyyppi</u>	Ekspressio		L		RDA, MTS		348 \$c
<u>musiikin esityskokoonpano</u>	Ekspressio		L		SEKO		382 #*, 3820 *, 3821 *, 500

Poimintoja musiikkiaineiston soveltamisprofiilista

Muita "musiikkielementtejä": esimerkkejä

- Ennen: useammasta osasta koostuvalle aineistolle voitiin merkitä osien kokonaiskesto

300 ## #a 1 CD-äänilevy (24 min 3 s)

- Jatkossa:

- aggregoivalle ekspressiolle voidaan merkitä kokonaiskesto

300 ## #a 1 CD-äänilevy (24 min 3 s)

- aggregoivalle teokselle voidaan merkitä aggregoitujen yksittäisekspressioiden kokonaiskesto **edustavan ekspression kestonä**

387 ## #f 24 min 3 s

Kyselytunti musiikin ja karttojen kuvailusta

- Etätilaisuus 31.10.2023 klo 13.15–14.00
  - Ilmoittautuminen avautuu myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana
  - Tilaisuus taltioidaan
- Käsitellään musiikin ja karttojen kuvailuun liittyviä etukäteiskysymyksiä
  - Kysymykset voi esittää ilmoittautumislomakkeella 24.10. mennessä

www.kansalliskirjasto.fi

Tapani Moisio

[tapani.moisio\[at\]helsinki.fi](mailto:tapani.moisio@helsinki.fi)

[kuvailusaannot-posti\[at\]helsinki.fi](mailto:kuvailusaannot-posti@helsinki.fi)